

ROMANJE NA TRSAT

Fotopis Petra Nagliča iz leta 1933

Miha Špiček

191

Ciklus gostujočih fotografskih razstav *Fotopis Petra Nagliča iz leta 1933* zaključuje tretja v nizu, *Romanje na Trsat* in si jo je bilo mogoče ogledati od 13. avgusta do 13. oktobra 2016 v kapeli votivnih darov, ki se nahaja znotraj kompleksa frančiškanskega samostana in svetišča na Trsatu na Hrvaškem. Pred njo sta bili na ogled že razstavi *Družinsko romanje na Šmarno goro* in *Romanje na Svete Višarje*. Fotografije, ki so bile prikazane na vseh treh razstavah, je posnel Peter Naglič na svojih romanjih v letu 1933, skupno pa jim je tudi to, da je po vsakem romanju avtor naredil fotografski album in ga opremil s krajšim dnevniškim zapisom. Vse tri gostujoče razstave so bile postavljene na lokacijah, kjer so fotografije nastale, tako da so si jih lahko ogledali današnji romarji. Na tukaj predstavljeni razstavi je bil na osmih panojih na ogled izbor 42 fotografij, prevedena pa je bila tudi v hrvaški jezik. Zaradi specifičnosti prostora (v kapeli votivnih darov so namreč vse stene do zadnjega kotička zapolnjene z darovi vernikov) smo uporabili samostoječe izvlečne panoje.

Pogled na panoje v kapeli votivnih darov na Trsatu (foto: Gašper Šporar, 2016)

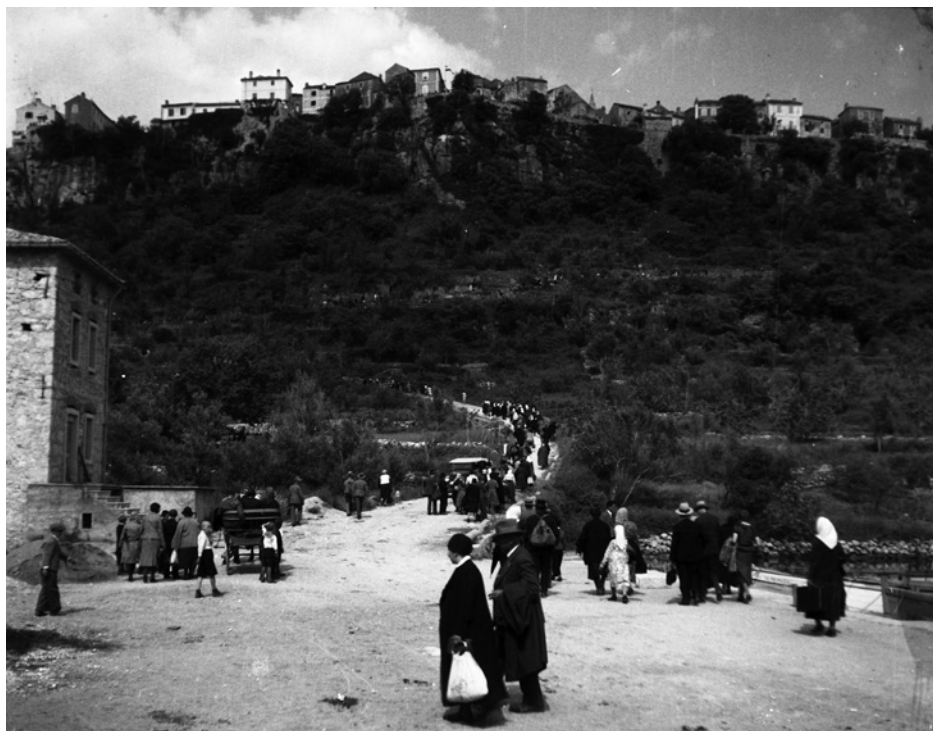
Na binkošti leta 1933 je amaterski fotograf Peter Naglič s fotoaparatom zabeležil veliko slovensko romanje na Trsat, ki ga je organiziral romarski odbor Svete vojske, protialkoholnega združenja. Poseben vlak je odpeljal z ljubljanskega kolodvora 3. 6. 1933 ob 9.30 proti Sušaku. V Zidanem Mostu so mu priključili še vagone iz Maribora, tako da je celotna kompozicija štela 15 vagonov, v katerih je bilo 750 romarjev iz celotne Slovenije. Peljali so se mimo Zagreba in Karlovca ter ob 21. uri prispeli na Sušak. Sledile so litanije pozno v noč, po krajšem počitku pa so zjutraj nadaljevali z liturgičnimi obredi. Kot je zapisal v dnevniku, »*so bile litanije Matere božje, govor, krasno nabožno ljudsko petje, nato smo šli k počitku kake 4 ure. Drugi dan na Binkoštno nedeljo so se zgodaj začele sv. Maše...*« V sklopu romanja so se v nedeljo popoldne odpravili še na izlet z ladjo v mesto Omišalj na otoku Krku in iz Nagličevega dnevniškega zapisa je sklepati, da je bila pot zelo prijetna: »*Solnce je vroče pripekalo, in nas močno grelo. V pristanišču je bil že parnik pripravljen, da nas popelje na otok Krk v mesto Omišelj, uro prijetne vožnje po morju, ki je bilo mirno in gladko kot tlak.*«¹ Ko so prispeli na Krk, so se povzpeli v mesto na hribu in se udeležili bogoslužja. Po maši so imeli še nekaj časa za ogled mesta in zanimivo je Nagličevo opažanje: »*Tu se večinoma oblačijo v črno obleko, so romarca me je vprašala, ali bode kak pogreb. Kmal smo pa bili prepričani, da se običajno vse tako oblač.*« Po ogledu mesta so se z ladjo odpravili nazaj na Sušak in od tam ob 21. uri proti domu.

O amaterskem fotografu Petru Nagliču iz Šmarce pri Kamniku tudi tokrat ne bomo obsežneje pisali, saj je bil že večkrat predstavljen, tako na razstavah Slovenskega etnografskega muzeja² kakor tudi v reviji Etnolog. Nagličevo celotno fotografsko zapuščino hrani njegov vnuk Matjaž Šporar, Slovenski etnografski muzej pa jo je leta 2013 digitaliziral in prejel v uporabo za znanstvenoraziskovalne namene.

Naglič je fotografiral romarski vlak med postanki, trsatsko cerkev in dogajanje pred njo, trsatske ulice, pokopališče, trdnjavo, panoramske poglede na Sušak in Reko, romarje ob vkrcanju na ladjo Kosovo na Sušaku, izkrcanje v omišaljskem pristanišču in vzpon v samo mesto. Nastala je serija 55 fotografij, ki jih je Naglič uredil v fotografskem albumu. V uvodu je napisal krajši dnevnik, v katerem je opisal potovanje in bogoslužje, temu pa dodal še svoje vtise. Fotografije je razvrstil po časovnem zaporedju, na koncu pa jim je dodal še opise, tako da celota tvori krajši fotografski potopis – fotopis. Dnevnik je končal s stavkom: »Imel sem mali fotografski aparat s seboj, s tem sem imel priliko precej lepih prizorov si v slikah nabrati.«

¹ Besedilo je brez slovničnih popravkov dobesedno prepisano iz Nagličevega dnevnika, katerega original hrani Matjaž Šporar, v digitalizirani obliki pa dokumentacija SEM.

² Andrej Dular, Marko Freljih, Miha Špiček, Matjaž Šporar: *Od domačega praga do Jeruzalema: fotografski zapisi Petra Nagliča 1883–1959*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej, 2013.

Romarji pred vzponom v Omišalj (foto: Peter Naglič, 1933, Oddelek za dokumentacijo SEM)